Mb. 1. 64. 51. (In comp. क्षण is translated by 'momentary', 'temporary'. **क्षणात्, -क्षणेन** in a moment, at once, immediately). **-क्षणेक्षणे** *ind.* Every instant, moment; क्षणेक्षणे यन्नवतामुपैति तदेव रूपं रमणीयतायाः आरब्धैर्व्यसनैर्भूम्ना क्षीणकोशः क्षणे क्षणे Raj. T. 5. 166. **-Comp. -अन्तरे** *ind.* the next moment, after a little while. **-अर्धम्** half a moment, small space of time. **-क्षेपः** a momentary delay. **-दः** an astrologer. (**-दम्**) 1 night-blindness. -2 water. (**-दा**) 1 night; क्षणादथैष क्षणदापतिप्रभः N. 1. 67; R. 8. 74; 16. 45; Śi. 3. 53. -2 turmeric. °करः, °पतिः the moon; उदिते क्षणदाकरे Śi. 9. 70. °चरः a night-walker, a demon; सानुप्लवः प्रभुरपि क्षणदाचराणां R. 13 75. °आन्ध्यम् night-blindness, nyctalopsis. **-द्युतिः** *f.* **-प्रकाशा, -प्रभा** lightning. **-निःश्वासः** the porpoise. **-भङ्गवादः** the doctrine of the continual decay of things (Buddh.); Bādarāyaṇa 2. 1. 18. **-भङ्गुर** *a.* transient, frail, perishable; मृगतृष्णासमं वीक्ष्य संसारं क्षणभङ्गुरम् H. 4. 130. **-मात्रम्** *ind.* for a moment; क्षणमात्रमृषिस्तस्थौ सुप्तमीन इव ह्रदः R. 1. 73. **-रामिन्** *m.* a pigeon. **-विध्वंसिन्** *a.* perishable in a moment. (*-m.*) a class of atheistic philosophers who deny the continued identity of any part of nature, and maintain that the universe perishes and undergoes a new creation every instant. **-वीर्यम्** an auspicious moment (क्षण, मुहूर्त).

क्षणतुः A wound, sore.

क्षणनम् Injuring, killing, wounding.

क्षणिक *a.* [क्षणः स्वसत्ताव्याप्यतयाऽस्त्यस्य ठन्] Momentary, transient; स्वप्नेषु क्षणिकसमागमोत्सवैश्च R. 8. 92; एकस्य क्षणिका प्रीतिः H. 1. 64. **-का** Lightning. **-Comp. -आलयम्** a temple where temporary idols are worshipped; Māna. 61. 127.

क्षणिन् *a.* (**-नी** *f.*) 1 Having leisure. -2 Momentary. -3 Having a festival. **-नी** Night.

क्षणेपाकः An article cooked in a moment.

क्षत् *f.* 1 Killing. -2 Tearing. -3 Injury, hurt.

क्षत *p. p.* [क्षण्-क्त] 1 Wounded, hurt, injured, bitten, torn, rent, broken down &c.; see क्षण्; रक्तप्रसाधितभुवः क्षतविग्रहाश्च Ve. 1. 7; Ku. 4. 6; R. 1. 28; 2. 56; 3. 53. -2 Diminished; trodden. **-तम्** 1 Scratching, a scratch. -2 A wound, hurt, injury; क्षते प्रहारा निपतन्त्यभीक्ष्णम् Pt. 2. 178; क्षते क्षारमिवासह्यं जातं तस्यैव दर्शनम् U. 4. 7; क्षारं क्षते प्रक्षिपन् Mk. 5. 18; नख° Ku. 3. 29. -3 Danger, destruction, peril; क्षतात् किल त्रायत इत्युदग्रः R. 2. 53. **-Comp. -अरि** *a.* victorious. **-आस्रवम्** Blood; Bhag. 3. 18. 19. **-उदरम्** dysentery. **-कासः** a cough produced by injury. **-जम्** 1 blood; स च्छिन्नमूलः क्षतजेन रेणुः R. 7. 43; Ve. 2. 27; Rām. 5. 10. 19. -2 puss, matter. **-योनिः** *f.* a violated woman, a woman who is no longer a virgin. **-विक्षत** *a.* mangled, covered with cuts and wounds. **-वृत्तिः** *f.* destitution, being deprived of any means of support; क्षतवृत्तिर्वने नित्यं फालकुद्दाललाङ्गली Rām. 2. 32. 29. **-व्रतः** a student who has violated his vow or religious engagement. **-हरम्** aloewood.

क्षतिः *f.* [क्षण्-क्तिन्] 1 Injury, wound; द्विषां क्षतीर्याः प्रथमे शिलीमुखा विभिद्य देहावरणानि चक्रिरे Ki. 14. 55. -2 Destruction, cutting, tearing down; विस्रब्धं क्रियतां वराहततिभिर्मुस्ताक्षतिः पल्वले Ś. 2. 6. -3 (Fig.) Ruin, loss, disadvantage; सुखं संजायते तेभ्यः सर्वेभ्योपीति का क्षतिः S. D. 37. -4 Decline, decay, diminution; प्रतापक्षतिशीतलाः Ku. 2. 24; H. 1. 114. -5 Death; आचक्षते शुद्धिदमा प्रसूतेरा च क्षते रागमघोक्षजे च Viś. Guṇa 572.

क्षत्तृ *m.* [क्षद् संज्ञायाम् तृच् Uṇ. 2. 91.] 1 One who cuts or carves anything; क्षत्ता वामस्य देव भूरेः Rv. 6. 13. 2. -2 An attendant, a door-keeper; यत् क्षत्तारं ह्वयत्या Av. 9. 6. 1; मुनिः प्रवेशितः क्षत्रा कन्यान्तःपुरमृद्धिमत् Bhāg. 9. 6. 43; chamberlain; Ks. 52. 106. -3 A coachman, charioteer; Vāj. 16. 26. -4 A man born of a Śūdra man and Kṣatriya woman; cf. Ms. 10. 9. -5 The son of a female slave; (*e. g.* विदुर); यावतः कृतवान्प्रश्नान्क्षत्ता कौषारवाग्रतः Bhāg. 1. 13. 2. -6 Brahmā. -7 A fish. -8 One who fights from a chariot. -9 The manager of a treasure (कोषाध्यक्ष). -10 A guard (?); Gīrvāṇa; एवमाघोषयत्क्षत्रा नन्दगोपः स्वगोकुले Bhāg. 10. 39. 12.

क्षत्रः, -त्रम् 1 Dominion, power, supremacy, might. -2 A man of the Kṣatriya caste, or the Kṣatriya tribe taken collectively; क्षतात्किल त्रायत इत्युदग्रः क्षत्रस्य शब्दो भुवनेषु रूढः R. 2. 53; 11. 69, 71; असंशयं क्षत्रपरिग्रहक्षमा Ś. 1. 22; Ms. 9. 322; ब्राह्मणेनैधितं क्षत्रं मन्त्रिमन्त्राभिमन्त्रितम्। जयत्यजितमत्यन्तम् ... Kau. A. 1. 9. -3 A man of the warrior class, a soldier; क्षत्रप्रताप U. 6. 18; martial or heroic valour; 6. 16; -4 Injury, harm (हिंसा); 'क्षत्रं हिंसा तदर्थं जातं क्षत्रजम्' -com. of Nīlakaṇṭha on Mb. 12. 189. 5; (क्षत्रजं सेवते कर्म वेदाध्ययनसंगतः ।). **-त्री** 1 A woman of the military caste. -2 The rank of a member of the military caste. -3 Wealth. -4 Water. -5 The body. **-Comp. -अन्तकः** an epithet of Paraśurāma. **-धर्मः** 1 bravery, military heroism; क्षत्रधर्महतः Ms. 5. 98. -2 the duties of a Kṣatriya. **-पः** a governor, satrap; (a word found on coins and inscriptions.) **-पतिः** the possessor of dominion; क्षत्राणां क्षत्रपतिः Vāj. 10. 17; (cf. छत्रपति). **-बन्धुः** 1 a Kṣatriya by caste; Ms. 2. 38. -2 a mere Kṣatriya, a vile or wretched Kṣatriya; (as a term of abuse); cf. ब्रह्मबन्धु; Bhāg. 4. 28. 48. **-विद्या, -वेदः** the science of the warrior class (क्षत्रिय); धनुर्वेद; अध्येमि क्षत्रविद्याम् Ch. Up. 7. 1. 2; क्षत्रवेदविदां श्रेष्ठो ब्रह्मवेदविदामपि Rām. 1. 65. 23.

क्षत्रिन् *m.* A man of the military order.

क्षत्रियः [क्षत्रे राष्ट्रे साधु तस्यापत्यं जातौ वा घः Tv.] 1 A member of the military or second caste; धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत् क्षत्रियस्य न विद्यते Bg. 2. 31. ब्राह्मणः क्षत्रियो